

Ob 50-letnici mašništva cerkvenega kneza, clevelandskega nadškofa Edwarda F. Hobana

V razgovoru s časniki se je jubilar zahvaljeval Bogu za svoje zdravje in podeljene mu milosti, o svojem velikem ter uspešnem delu v clevelandski škofiji pa je skromno molčal. — Čestitke papeža Pija XII. in predsednika Eisenhowerja.

CLEVELAND. — Časnikar F. Stewart je imel v tork v škofjskem uradu razgovor s clevelandskim nadškofom, ki je daroval včeraj, v sredo, svojo jubilejno slovesno zlato mašo v St. John's katedrali, s katero je bila praznovana 50-letnica njegovega mašništva.

Tekom tega razgovora je nadškof Edward Hoban dejal: "Za sodelovanje in pomoč sem iz srca hvaležen ne samo svojim lastnim ljudem, temveč vsej clevelandski skupnosti."

Govorec o svojem dušnopastirskem delu, je nadškof nadaljeval: "Z veseljem in radostjo sem spominjam ljudi, s katerimi sem deloval zadnjih 50 let v Chicagu, Rockfordu in Clevelandu — zlasti v Clevelandu."

"Spominjam se tople dobrodošlice, katere sem bil deležen od strani ljudstva, podjetnikov in industrijskih voditeljev, ko sem prispel v Cleveland"

Njegove oči so se iskrale in na obrazu mu je igral smehljaj, ko je 75-letni nadškof izrazil svoja voščila vsemu ljudstvu na predvečer cerkvene slovesnosti, na katero je dospelo v sredo iz raznih krajev dežele nad 60 cerkvenih prelatov, med njimi tudi škofski kardinal Samuel Stritch.

"Mi ne gledamo toliko v bodočnost, kolikor gledamo nazaj v preteklost", je rekel nadškof.

"Na pretekla leta gledamo z veliko hvaležnostjo v srcu do božje milosti, ki je dopustila, da smo opravljali Njegovo delo. In prav tako smo hvaležni Bogu za dar zdravja."

Nato je povedal, da se bo septembra začela šola v manjšem semenišču, ki bo upravljano v zvezi z Marjiniim semeniščem.

Nadškof je naglasil časnikiarju potrebo po novem duhovniškem naraščanju ter izjavil, da bo težnja po pridobitvi več mladine za duhovniški poklic ena njegovih prvih skrbí.

O svojem delovanju in pridobitvah, ki jih je pripisati njegovi vnemi za dobro stvar in čast božjo izza leta 1945, ko je prišel v Cleveland iz Rockforda, Ill., nadškof ni govoril. Toda rekor-

Danes toplo in jasno. Ponoči hladno in jasno.

Vremenski prerok pravi:

Danes toplo in jasno. Ponoči hladno in jasno.

di izkazujejo sledeče:

Ustanovitev 39 novih župnih ter izgradnja 65 novih cerkvenih poslopij. Dalje je bilo zgrajenih sedem srednjih šol (high schools), osem nadaljnjih pa bo kmalu dogotovljenih. Poleg tega je dobila škofija pod njegovim vodstvom 37 nadaljnjih osnovnih šol in dve junior high šoli.

Njegov rekord vključuje seveda tudi prezidavo St. John katedrale. — Ustanovil je tudi tri nove Domoze za ostarele in bolnišnico oz. zavod za okrevajoče.

CLEVELAND, 8. julija. — Papež Pij XII. in predsednik Eisenhower sta poslala danes nadškofu Hobanu, ki praznuje 50-letnico mašništva, svoje čestitke in voščila.

EKSEKUCIJE V BERLINU

Komunisti so dali postreliti 46 svojih policistov zaradi njih mlačnosti v izgrelih.

BERLIN. — Komunistični vojaški oddelki so ustrelili 46 izrednonemških policistov zaradi njihovega sodelovanja s puntarji pretekli mesec.

Časopis Telegraf poroča, da so rdeča vojna sodišča obsodila 15 častnikov in 31 mož ljudske policije na smrt pod obtožbo punta in upora proti sovjetski armadi. Vsi omenjeni so bili ustreljeni.

Prejšnja poročila iz Vzhodne Nemčije pa so naznanila, da je bilo v Magdeburgu ustreljenih 18 sovjetskih vojakov, ki so se tekom tamšnjega upora delavstva uprli poveljem svojih častnikov.

Nadaljnih 578 nemških policistov je bilo obsojenih v dolgoletni zapor pod sličnimi obtožbami.

Zapadnonemški uradniki in častniki pravijo, da se je tisoče vzhodnonemških policistov pridružilo upornikom, nadaljni ti so pa so pasivno stali ob strani ter mirno gledali razgrajanje puntarskega delavstva.

Zavezniki častniki pravijo, da so Sovjeti iz zadržanja policije sprevideli, da se ne morejo zanašati na policijsko armado, ki šteje 12.000 mož. Nezaupanje do ljudstva je bilo tudi po vsej priliki vzrok, da je komunistični režim prenehal s svojo kampanjo za ponovno militarizacijo vzhodne zone.

K vragu z načeli, kadar gre za profile!

LONDON. — Neuradna angleška trgovska delegacija je podpisala v ponedeljek trgovsko pogodbo z rdečo Kitajsko v vsoti 168 milijonov dolarjev. Pogodba je bila podpisana kljub uradnemu svarilu, da bi utegnili poslabšati anglo-ameriške odnose. Kitajska agencija poroča, da bo vsaka država prodala drugi državi za \$84.000.000 blaga.

Gen. Clark: Podpišimo premirje brez Južne Koreje!

PONOVA REVOLTA V BERLINU

Sovjeti gredo spet s tanki in strojnimi proti upornim delavcem.

BERLIN. — V sredo so izbruhnili v vzhodnem Berlinu novi upori, proti katerim so Sovjeti zopet poslali tanke in 20.000 mož komunistične policije. Poročila naznanjajo, da so te nove protikomun. demonstracije naprejne proti zatvoritvi vzhodnonemških delavcev, ki so sodelovali pri krvavem uporu pretekli mesec.

Novi izbruhi med protikomunisti in komunistično policijo se utesujejo izčiniti v generalno stavko delavstva. Ameriški uradniki označujejo položaj kot izredno resen.

Boji med delavstvom in policijo so se pričeli nato, ko je tisoče delavcev zapustilo svoje delo v protest proti aretacijam in držanjem v ječah svojih tovarišev.

Nemška "ljudska policija" je bila odpoklicana od patruliranja obmejnih sektorjev ter nadomeščena z moštvo vzhodnonemške armade, ki šteje 120.000 mož.

Walter P. Reuther je podal lep dokaz delavske solidarnosti

CIO predsednik je govoril na kongresu Internacionalne konfederacije svobodnih unij v Stockholmu.

Stockholm, Švedska. — Walter P. Reuther, predsednik CIO, je predlagal imenovanje posebne komisije, ki naj preišče socialne, politične in ekonomske razmere v po komunistih vladanem vzhodnem Berlinu. Svoj predlog je stavil Reuther na tretjem svetovnem kongresu Internacionalne konference strokovnih svobodnih unij.

"Delavci vzhodnega Berlina potrebujejo nekaj več kot zgolj resolucije", je rekel Reuther. — "Oni potrebujejo dejansko podporo in prepričan sem, da je ta kongres sposobna da jim jo nudi."

Reuther je bil deležen velikih ovacij, ko je izjavil, da je njegova organizacija pripravljena postaviti del svojega sklada na razpolago Internacionalni konfederaciji svobodnih strokovnih unij.

George Meany, predsednik organizacije AFL, je dejal, da je polni meri podpira Reutherjev predlog in je tudi on obljubil pomoč ameriškega delavstva delavstvu vzhod. Berlina.

Stroj za rezanje trave ga je "ustrelil"

PAINESVILLE, O. — Robert Heinebaugh je kosil s strojem travo pred svojim domom, ko je nenadoma počila in je Heinebaugh začutil, da je ranjen. — Obstreljen je bil v palec na nogi, ko je šel njegov stroj čez 22. mm patrono, ki je ležala v travo ter se sprožila ob dotiku s strojem.

Slovenska pisarna
6116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

VETRINJSKO POLJE. Spominška knjiga slovenske tragedije 1945. Spisal Karel Mauser. Cena 50c. Dobi se v naši pisarni. (Glej opis knjige v današnji AD na 2. strani.)

PAKETE za stari kraj pošiljajte preko katoliške Lige. Tako pomagajte svojcem v stari domovini in podpirate svojo katoliško organizacijo. Naročila sprejema tudi Slov. pisarna.

ŠOLA. Danes zvečer ob 7:30 angleščina za začetnike (v šoli sv. Vida). — V soboto reden pouk slovenske sobotne šole.

Kaj pripovedujejo ubegli jug. mehaniki o razmerah v domovini

Starejši ljudje pravijo, da ni bilo v Jugoslaviji nikoli toliko kraje in korupcije kakor jo je zdaj.

CHICAGO. — Tukajšnji časnikiarji so imeli razgovore s tremi mladimi jugoslovanskimi letalskimi mehaniki, ki so se prišli v Ameriko vežbat, pa se niso hoteli več vrniti v domovino. Na vprašanje, kako shajajo v Jugoslaviji delavci in uradniki, so odgovorili:

Kako? Plača starejšega uradnika ali kvalificiranega delavca znaša od 8 do 10.000 dinarjev na mesec. Toliko stane par dobrih čevljev. Obleka stane 25 do 30 točič dinarjev. V Ameriki zasluži delavec v enem dnevu za par čevljev, v tednu pa za obleko. V Jugoslaviji mora dati za čevlje celo mesečno plačo, za obleko pa plačo treh mesecev. Če dela le eden v družini, živeti pa jih mora več, si lahko mislite kako jim gre. Zato je v Jugoslaviji zdaj zelo znan izraz "znajti se", kar pomeni, da se je kdo nekako dokopal do nečesa, nekam tako mimo pravila. Starejši ljudje so nam rekli, da nikdar v naši državi ni bilo toliko kraje in korupcije, kot jo je sedaj. Stotine ljudi pride v ječo radi kraje in korupcije, pa vseeno rasteja iz dneva v dan. Kdor ne dobi kake pomoči iz inozemstva, se mora "znajti", ali pa mora umreti lačen, gol in bosen.

Uradniki morajo torej stopati v komunistično stranko, da bi mogli dobiti kaj boljšega ali pa trpe? Odgovor: Da, toda nikar ne pozabimo, da na stotine ljudi silno trpi ker nečije sprejeti komunizma. Taki so med sodniki, advokati, častniki pa tudi ostali uradniki. Bivši sodniki odvetniki in drugi sprejemajo vsako drugo dovoljeno delo, samo da ne služijo režimu. Čistijo čevlje, prodajajo časopise po ulicah, delajo otroške igrače, delajo po knjigovodstvih in podobno. Krepko verujejo, da bo prišla boljša bodočnost in nečije, da bi jih bilo takrat sram. Res so nekateri globoko padli pa zato drugi delajo čast narodu.

Louis Snyder

Sinoči 8. julija je nenadoma umrl Louis Snyder (Znidariš). Pokopan bo iz Monreal pogrebnega zavoda na E. 110 St. in St. Clair Ave. Podrobnosti jutri.

John Vidmar

Danes zjutraj je umrl John Vidmar, star 61 let in stanujoč na 7612 Union Ave. Pogreb bo oskrbel Ferfolia pogrebni zavod. Podrobnosti jutri.

Pozeba kave

RIO DE JANEIRO, Brazilija. Tukajšnje časopisje poroča, da je silen mraz v južni Braziliji povzročil najmanj za 300 milijonov škodo na nasadih kave, ki je pozebla.

Clarku sta poslala odgovor severnokorejski maršal Kim Il Sung in kitajski general Peng Teh Huai.

Rheeju je bilo baje povedano, da Združene države ne morejo jamčiti nasilne združitve Koreje, ker bi bilo to istovetno s pogojno napovedjo vojne.

PANMUNJOM, Koreja. — Komunisti so včeraj sprejeli predlog amer. generala Clarka, da se nadaljuje s pogajanjmi za premirje, katero naj se podpiše tudi brez južnokorejskega pristojanja in sodelovanja.

Vsebinsko odgovora komun. vsoke komande so razdeli komunistični časnikiarji zaveznikiškim poročevalcem pred koč, kjer se vrše pogajanja.

To pismo, ki nosi podpis severnokorejskega generala Kim Il Sunga in kitajskega generala Peng Teh Huaija, je naslovljeno na generala Clarka. V pismu je med drugim rečeno, da mora general Clark podvzeti učinkovite mere, da zagotovi spoštovanje mirovnih pogojev od strani Južnokorejcev.

V pismu je rečeno, da "naša stran ni popolnoma zadovoljna s komando Zdr. narodov in njenim upravljanjem situacije, ki jo je povzročila južnokorejska

Novi grobovi Frank Strosser

V sredo zjutraj po 9. uri je umrl v Doctors bolnišnici po daljši bolezni in težki operaciji Frank Strosser, stanujoč na 3153 Perkins Ave. Doma je bil blizu Zagreba, odkoder je prišel sem leta 1906. Zaposlen je bil trideset let kot mašinist pri Warner and Swasey Co., zadnjih šest let je bil v pokopu. Zapuščala žena Mary roj. Markovich, in 4 otroke: Margaret Darwell, Edward, Rudolph in Marie Brown. Zapuščala audi vnuki in dva brata, Steve v Clevelandu in Slavkoto v Jugoslaviji, kjer zapuščala tudi sestro Marijo Gospodarič. Bil je član društva Sv. Nikola-ja št. 22 HBZ. Pogreb bo v soboto iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62 St. Čas pogreba bo naznanjen jutri.

Janez Borštnik

Umrli je Janez Borštnik, rojen v Rakitni pri Borovnici. Star je bil 85 let, v Ameriki je živel nad 50 let. Bil je samoske. Pogreb je bil 8. julija na Lake County pokopališče, Mentor, Ohio.

Louis Snyder

Sinoči 8. julija je nenadoma umrl Louis Snyder (Znidariš). Pokopan bo iz Monreal pogrebnega zavoda na E. 110 St. in St. Clair Ave. Podrobnosti jutri.

John Vidmar

Danes zjutraj je umrl John Vidmar, star 61 let in stanujoč na 7612 Union Ave. Pogreb bo oskrbel Ferfolia pogrebni zavod. Podrobnosti jutri.

Pozeba kave

RIO DE JANEIRO, Brazilija. Tukajšnje časopisje poroča, da je silen mraz v južni Braziliji povzročil najmanj za 300 milijonov škodo na nasadih kave, ki je pozebla.

Pozeba kave

RIO DE JANEIRO, Brazilija. Tukajšnje časopisje poroča, da je silen mraz v južni Braziliji povzročil najmanj za 300 milijonov škodo na nasadih kave, ki je pozebla.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

V bolnišnico

Mrs. Mary Smaltz je morala težko bolna v Euclid-Glenville bolnišnico. Obiski še niso dovoljeni. Radi njene bolezní sopro Frank Smaltz, 21471 Nauman Ave., ni mogel oditi na obisk v stari kraj. Kdor mu je kaj izročil za tja, naj se oglasi pri njem.

Pozdrave pošiljata

Mr. in Mrs. L. Vadal pošiljata svojim znancem pozdrave iz Chicaga, Ill.

Trideseti dan

V petek ob 8:15 bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za pok. Frank Race na 30. dan njegove smrti.

Poroka

V soboto 11. julija ob 9. uri dopoldne se bosta v cerkvi sv. Vida poročila Miss Marie Baird, hči Mr. in Mrs. Roy Baird, 10514 Clairdoan, in Mr. Frank Lipold, sin Mr. in Mrs. Frank Lipold, — 1001 E. 71 St. Svatba bo zvečer v dvorani Dobrega pastirja — (Good Shepherd Hall). — Bilo srečno!

Mačkice zastoj

Na 7211 Myron Ave., oddajo zastoj tri mačkice. Kdor bi katero želel, naj pokliče Henderson 2-1982.

Na potu v staro domovino

Pretekli teden sta odletela Mrs. Antonia Stokar v Prekopo na Dolenjskem, George Petrides p v Bitolji, Makedonija. V ponedeljek je odletel v Rim George Tijanič, isti dan so z letalom odpotovali Mrs. Julia Kamber v Trzin, Mrs. Pauline Sneller in Mrs. Mary Kojundžich v Brod Moravice. Včeraj so odleteli: Frank in Mary Knafelc v Vipavo, Mr. in Mrs. Wm. H. Drury v London. Danes pa odleti John Rigler v Lovranovo pošta Nova vas pri Rakeku.

Na parniku Queen Mary sta v tork odpotovala Joseph in Julija Metelko, ki potujeta v Videm, pošta Raka pri Krškem. S seboj sta vzela tudi avto. Na parniku Liberté je odpotovala Miss Ivanka Sever v Vratočo pri Semiču. Potujejo s posredovanjem tvrde Kollander. Srečno pot in zdrav povratek!

NAJNOVEJŠE VESTI

BERLIN. Puntarski vzhodnonemški delavci so s svojimi taktikami sedečih stavk prisilili svoje komunistične gospodarje, da so se uklonili njihovim dvem glavnim zahtevam. 1. Sovjeti so prenehali z oboroženo barikado, ki je na meji prerezala mesto na dvoje. 2. Vlada je izpustila iz ječ večino delavcev, ki so bili zaprti zaradi svoje udeležbe pri krvavih izgrelih 17. junija.

WASHINGTON. Predsednik Eisenhower in njegovi glavni svetovalci so izdelali sinoči nova navodila za generala Clarka, ki jih bo predložil korejski komunistični komandi glede korejskega premirja.

TEHERAN, Iran. Predsednik Eisenhower je sporočil iranskemu premierju Mossadeghu, da so Zdr. države vzemirjene nad komunističnimi aktivnostmi v Iranu in da ne bodo dale deželi večje ekonomske pomoči, dokler ne doseže z Veliko Britanijo sporazuma glede petroleja v deželi.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. Henderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 135 Thurs., July 9, 1953

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

CLEVELAND

Smrt. Naš medjimurski rojak M. Horvat je vmro. Sprevod je dnes. Živo je v Euclid, O. Doma je bio iz Kotoribe, to je tam, kak Mura i Drava vkup pritečeta. N.v.m.p.

V Bridgeportu na počitnicaj smo bili pri svoji rodbini, največ pri moji tetrici Magdi Tivadar. Nekaj dni prle so me po telefoni gor zvali i pravili, ka so jako betežni. Kda smo pa prišli v Bridgeport, so pa kuhali i pekli kak če ne bi znali, ka je to beteg. Cilo gibanice so nam pripravili. Obiskali smo v New Yorki njihovo hčer Veroniko, s šterov sva že v starom kraji vkup gor rasle. Skrb za pet sto siromaške dece, največ portoriškega porekla. Tudi za cerkev ima veliko skrb. Za spomin sam dobila od nje zaistinsko jako lepo podobo Srca Jezusovoga. Č— Zadovoljna sam posebno ka sam v Bridgeportu bila na sprevodi našega prekmurskoga rojaka iz Turnišča — Jožefa Flisar-a. Sprevod je bio 28. unijuša. Pri sprevodi so bili trije duhovniki. Zupnik Rev. Farkaš so se tak ginjaivo poslovili od pokojnika pri pogrebnički, ka je vse jokalo. Tudi če bi što imeo trdo srca kak cesta, bi se moralo omeščati. Pokojni je bio šotar i je imeo svojo delavnico. Naj v miri počivlje. — Vse Bridgeportske rojake lepo pozdravljam i se jim za vse lepo zahvaljujem.

Magda Munka.

V Kanado se je odpelao s svojima sinovima Mr. V. Hodnik. Tijan gor do Montreala de šo i obišče vse svoje prijatele.

Srečni so pri Golarovih. Njihov sin Johnny se je preminil tijezen zdrav povrno od soldačije. Zadnje leto je bio na Koreji.

Pozdrave pošiljajo iz Čikage vsem znanim Clevelandčanom Mr. i Mrs. Stevan Kelenc.

Od brodra Lebara objavimo v prišestnji Novinaj. Dnes je dosta drugij novic.

CHICAGO

Betežen je Martin Gyura Sr. Nahaja se na svojem domu. Zdravnik skrbi za njega. Zelemo jemi skorajšnjoga zdravlja.

Cakamo. V Chicagi vsi željno čakamo povrnitve obeh Hožijanov, Ignaca i Gizelle. Napovedaniva sta, ka prideta 12. julijuša. Dosta ta nam znala povedati, ar sta dosta obhodila i dosta videla. Bila sta v Fatimi, v Rimi pri sv. Oči Papi. Iz Trsta sta se pelala z avtom v Avstrijo (Koroško, i Jugoslavijo. Bila sta v Ljubljani, na Bledi, v Maribori i kakpa v Prekmurji tijan ta do madžarske meje, kde živi Gizeljin brat Jožko Rebrica (t.j. v Baranji). Tam sta nemeravala biti eden tijezen. Pa to znamo, ka sta največ bila v Trnji pri Ignacijovoj materi Mariji (Lešnjekova). To je Ignacijova rojstna hiža. Ignacijova mati se ešče čvrsto drži čeravno se že 86 let stari. Z avtom sta mater vozila k rodbini v Gomilice i Turnišče. Gizella nam bo gotovo kaj napisala, kda si tu doma malo oddehneta.

Na romanje v Lemont se pripravljamo. To de 26. julijuša,

jem plačevali moskovsko i titovsko propagando?

Če hočejo komunisti širiti svojo propagando, naj jo širijo na svoje stroške! Sicer pa, ali imajo v javnih knjižnicah v Sovjetiji ali pa v Jugoslaviji tudi kake knjige, ki napadajo komunizem in se zavzemajo za svobodo, politično, kulturno in versko? Tam taka knjiga ne sme in ne more zagledati niti belega dne. Kdor bi jo napisal, bi se znašel takoj v ječi, če bi ga ne doletelo še kaj hujšega. In vendar komunisti, sopotniki in "liberalci" vsega tega ne obsojajo, širijo pa pravljico o sežiganju knjig v naši deželi in jo na ta način pred vsem svetom enačijo s hitlerjansko Nemčijo.

Dr. Presv. Srca Jezusovega št. 172 KSKJ

Cleveland, O. — Dne 4. julija sem se srečno vrnil iz potovanja po orientu, vzhodni Evropi in Jugoslaviji. Tem potom obveščam članstvo Društva Presv. Srca Jezusovega št. 172 KSKJ, da zdaj zopet prevzamem tajniške posle društva, katere je v moji odsotnosti odlično vodil in upravljal blagajnik društva g. Jos. Ovsenek ter je bil ta čas tudi tajnik. Na tem mestu se mu prav iskreno zahvalim za tako izbornu upravo tajnika in njegovo izredno točnost in vestnost.

Prav tako se tudi zahvalim za vso kooperacijo in pomoč društvenemu predsedniku g. Jos. Vrtačniku ter vsem drugim uradnikom in uradnicam društva kakor celokupnemu članstvu. Od sedaj naprej bo zopet vse uredovanje, ki spada v moje področje, kakor je bil prej in tako bomo skupno delali za dobrobit in napredek društva.

V nedeljo 12. julija popoldne je ob navadnem času in navadnih prostorih JSND na W. 130. seja društva in tam še spet vidimo. Vsem kličem: Dobrodošli in na svidenje!

Še enkrat hvala g. Ovseniku, g. Vrtačniku ter vsem odbornikom in odbornicam in vsemu članstvu društva.

S pozdravom

Jože Grdina, tajnik.

— Plinsko ulično razsvetljavo imajo še v 34 ameriških mestih.

Dr. Tine Debeljak:

Cehovska tradicija v Škofji Loki

Škofja Loka je častljivo mestece ob sotočju Sore: Selške in Poljanske in bo natančno čez dvajset let že štela tisočletnico, odkar se omenja v zgodovinskih dokumentih (1973). Ker že omenjam, da pišem spomine, naj izdam še to, da smo tik pred vojno "Podnunci" sestavili pripravljajni odbor za proslavo te tisočletnice v letu 1973, in sicer mora do takrat naš zgodovinar dr. Pavle Blaznik napisati študijo o loškem narečju, in jaz zbrati gradivo za jubilejni zbornik ter pripraviti otvoritveni govor. . . . To smo sklenili "takrat". "Zdaj" pa je vse drugače: dr. Blazniku so Nemci raznesli vse gradivo o zgodovini Loke, mene pa viharji čez ocean v pampo, kjer imam seveda čas za pripravo, ne vem pa, če bom "takrat" — to bo čez 20 let — mogel domov na tisočletnico. . . . Naj bo kakorkoli, živim tu v samoti v tesnih spominih na Loko. V nočeh, ko mi komarji ne dajo spati, vstaja pred mano ne samo iz let moje mladosti, temveč tudi v svoji preteklosti in se mi ponuja — v epos. . . .

Zdaj mislim na cehovsko Loko.

V Loki pravimo "cehom" tudi "cunfť", kar je oboje pod nemškim vplivom, kar pa nam ni zameriti, saj smo povečini potomci nemških priseljencev; to pa nam ni v sramoto, temveč v ponos: Ločani smo Nemce poslovenili! In če imajo vasi v okolici nemška imena (Crgrobo, Vešter. . .) in ljudje tudi (Cegnarji, Koširji, Koblarji. . .) nas to nič ne

moti: vsi ti in taki so prinesli svoj delež k slovenski kulturni zgodovini. Vsi ti so verjetno potomci starih loških obrtnikov, ki so v srednjem veku dali mestu Loki tak značaj, kot ga ima še danes. Vedeti moramo, da so v obeh dolinah — Poljanski in Selški, ter po polju do Kranja — živeli kmetje, trgovci in obrtniško središče pa je bila Loka, kjer je pod škofskimi gradom (kjer je bival oskrbnik posestva in kamor so hodili na počitnice frižinski škofje in eden med njimi tudi po smrt pod modro, ki ga je zgradil!) nastala lepa naselbina malih obrtnikov s takimi tipičnimi hiščami, kot je bila "Kajbitova" ali do zadnjega — Koširjeva (kjer je, stanovala "študentovska Jerca"). Iz takih majhnih trgovin (branjarij) s kamenitim "pudelnom" zraven vrat, ki so bila tudi okno obenem, je obstojala srednjeveška cunfťarska Loka. Izrazito rokodelska. Na prometnem prostoru, kajti skozi Loko je vodila pot v Gorico, Čedad in v Italijo, po kateri je neizmerno obrtniških pomočnikov šlo "v fremd", v tujino izpopolnjevati se za mojstra.

Tedaj je bil srednjeveški svet organiziran na stanovski podlagi. Obrtniki so imeli strog stanovski red, po katerem so imeli zavarovane svoje obrtne pravice: nihče ni smel izvrševati kakšne obrti, če ni bil član svojega stanovskega ceha (cunfťa). Vajenec je imel predpisano učno dobo, iz katere je smel po dogovorjenem roku izstopiti in zamenjati mojstra, ni pa smel — uiti! Če je pobegnil, ga ni smel sprejeti nihče več. Pomagači so hodili potem v tujino, s katero so imeli mojstri svoje stanovske zveze. Tujina je bila njihova obrtna strokovna šola, ki jo je dober mojster moral napraviti. Za Loko so že zdavnaj ugotovljeni posamezni cehi. V njej so bili organizirani kovači (pomislimo, da so v bližnjih železnih kopali železno rudo), ki so imeli v mestu svoje "fužine". Mnogo je bilo lončarjev (koliko priim-

"Vetrinjsko polje"

Veliki svet še vedno molči o Vetrinju in njegovi strašni tragediji iz leta 1945. Za veliki svet je Vetrinj še vedno španska vas. In vendar bi moral vedeti o njem vsaj toliko, kolikor ve na pr. o poljskem Katynu, saj gre konec koncev tu za veliko žrtev, ki ni bila žrtvovana samo za slovenski narod marveč za vse človeštvo.

O Vetrinju molči tudi britanski politični kramar, ki ima tudi naš Vetrinj na vesti; na vesti nič manj kakor domači komunistični krvniki. Uradno se ta prekanjenec sicer skriva v plašč nevednosti in nedolžnosti, v resnici pa dobro pozna svoje izdajstvo nad tisoči slovenskih fantov in mož. Bridko je, da nima v sebi toliko npravne sile, da bi priznal svojo krivdo. Nasprotno: oba, izdajalec in krvnik se danes bolj kot kdaj koli bratski družita in skušata tako v sebi zatajiti glas vesti. Vendar vse to je zaman: vetrinjska kri vedno bolj vpije po maščevanju; vest se ne da zaдушiti. Kazen za Vetrinj je neizogibna; večna Pravica se ne da ukantiti ali kupiti.

Tudi naša slovenska domovina danes še molči o Vetrinju. Molči, ker je k temu krvavo prisiljena. Komunistični krvniki se dobro zavedajo, kako vesplošno, kako neminljivo in kako globoko je o vsem narodu vetrinjsko čustvovanje. Zato v tem pogledu ne poznajo nobenega popuščanja, nobenega usmiljenja, najhujše drakonske kazni so komaj zadostne. Toda dalj ko bo vetrinjska stvar doma zavita v molk, bolj silen bo nekoč njen glas.

Res je, da je že tudi v domovini parkrat bruhnilo na dan javno vprašanje (Kocbek, Juš Kozak, Jos. Vidmar), kdo je kot prvi odgovoren za strašni greh da je v tolikih množicah tekla nedolžna vetrinjska kri. Toda časi še niso dozoreli. Še vse je preveč maslija nad svobodo duha, da bi moglo biti v domovini vse očito. Zaenkrat je Vetrinj še vedno v grobu molka.

Govori in priča pa o Vetrinju slovenska tujina, emigracija, ta-

Kulturna Kronika

ko ona v Argentini kakor ona v ZDA, v Kanadi, Avstraliji, itd. Dolžnost ki bi jo sicer imela narodna celota, je prevzela nase svobodna slovenska manjšina na tujem.

Ne mine leto; kaj še, ni dneva v letu, ko se ne bi slovenski emigrant spominjal kakor svoje domovine tako tudi posebej še Vetrinja. Posebno pa so njegove misli pri vetrinjskih mučencih vsako leto v mesecu maju in juniju, v katerih se je leta 1945 zgodil nad njihovimi najdražjimi strašni zločin. Sprva smo jih objokovali, danes jih slavimo in poveličujemo. Spominske proslave postajajo od leta do leta vsebinsko globlje. Vetrinj ni samo ohranil svojo ceno in svoj zgodovinski pomen, marveč postaja vedno vzvišenejši.

V vetrinjski spomin je v letošnjem juniju izšla knjižica "Vetrinjsko polje," prigodna stvar, ki naj danes in v prihodnje priča o duševni ravni preostale slovenske vetrinjske družine. Knjižico je napisal pisatelj Karel Mauser, ki Vetrinja sam osebno sicer ni doživel. On in njegova družina imajo svoj Vetrinj, ki sicer ni tako tragičen, kakor je bil onih iz maja 1945., pa vseeno tolikšen, da je pisatelj dolžan, da ga nekoč literarno prikaže in tako spopolni podobo slovenske tragike iz leta 1945. Obenem sem pa prav tako prepričan, da M. s knjižico "Vetrinjsko polje" še ni izrekel svoje zadnje pesniške besede o onem pravem slovenskem Vetrinju. Vetrinj je vreden velikega teksta.

Poleg notranje vrednote vsebuje knjižica "Vetrinjsko polje" še to vrednost, da je v njej ohranjena vrsta zgodovinske važnih podob, ki spopolnjujejo splošno sliko našega Velikega Vetrinja.

Knjižico bi moral imeti vsi slovenski človek. Klic po poduhovljenju vsega našega življenja, je temeljna nota tega najnovejšega Mauserjevega dela. V to nas navaja vsaka misel.

Cena knjižice je tako nizka, da bolj biti ne more. Sicer pa bo prišel nekoč dan, ko bo po njej silno povpraševanje, ko jo bodo hoteli imeti bratje in sestre v svobodni domovini. Srečen bo, kdor jo bo takrat imel. Prav je, da se danes že tudi tega zavedaš. Sezi torej takoj po njej in beri iz nje vsak dan! Vedi, da se je me boš nikoli naveličal. V tem je njena velika skrivnost. J. S.

stavljali svoje oltarje, slavili posebne svoje patrone. To so bile "bratovščine" za povzdigo cerkvenega življenja. . . In šele iz teh in takih bratovščin so nastale cerkvene organizacije z ozirom na cehovsko cerkveno izživljanje, z ozirom na gospodarsko življenje pa strokovne organizacije, obrtniške zdruge, kakor smo jih imenovali preje.

Najprej naj omenim največjo cehovsko umetnino, ki so jo pred kratkim odkrili in, ki morda na edinstveni način prikazuje cehovsko versko življenje: to je "Cehovski trpeči Kristus v Crgrobu." Je to velika freska Kristusa na križu, ob straneh pa kot medarljoni posamezne slike življenja in dela vseh tistih cunfťov, ki so prispevali k okrasitvi cehovske cerkve s temi freskami. Te realistične podobe ob straneh so najlepši ohranjeni dokument loškega obrtniškega delovanja v srednjem veku in žive vere, ki je v njem vladala. (Kot sem bral pred kratkim je restavrador Justin posnel to fresko v naravni velikosti ter je namenjena za neko mednarodno razstavo srednjeveške umetnosti.)

Ne bom tu našteval, kaj vse imamo ohranjenega od teh srednjeveških loških cehov, omenim naj le take spomenike, (Dlje na 3. strani.)

J. S. BAAR

Golobček

"Je," je moral Holoubek hočeš nočes pritrditi.

Ni poslal statističnih četrtletnih izkazov v določenem roku. Za seznam umrlih in nezakon-skih otrok ga je moralo okrajno sodišče vedno opominjati. Sez-nam vojaških obveznikov je dvakrat slabo sestavil. Pregle-da ceplencev ni poslal pravočasno okrožnemu zdravniku in tako za teden dni zavlekel cep-ljenje proti kozam. Nekoč ni dal mestnemu šolskemu svetu seznama šestletnih otrok. Pet-krat je na uradnem ovojju, ki ga je poslal na pošto, pozabil napi-sati številko. Partonatskemu u-radu si je dovolil očitati, da ne posvečuje nedelje. Dalje sv. Pe-ter ni bral. Obraz mu je posta-jal vedno bolj mračen, tedaj je skoraj jezo izbruhnil:

"Prosim te, povej mi, kaj je to? Saj sem vendar z Učnikom cerkev ustanavljal, pa tega ne razumem niti za makovo zrno. Kdo pa so ti obvezniki, odgnan-ci, najdenci? Kaj je srez? Kaj sresko načelstvo in šolski svet? Kaj pa ima duhovnik opraviti z vojaki? Komu pa pravite pa-tronatni komisar?" Niti čakal ni, kaj bo prestrašeni duhovnik od-govoril, ampak je zaklical: "Tu imaš in vrzi tja, kamor sodi" Angel varuh je takoj uslužno zgrabil sveženj listov, stekel z njim, da se mu je glavica tresla in krilca za njim frfotala, vzdig-nil je majhen pokrov in vrgel tja na neizmerno Holoubokovo osuplost vse njegove prošnje, priloge, izpričevala, dekrete, kondukte, anonimna pisma, kva-likacijske tabele, tako da je čez trenutek butnil iz votline kvi-šku rdeč plamen, din in žvep-len smrad. Angel je hitro za-loputnil vrata in se s srečnim, otroškim nasmehom nasmehnil Holoubku.

"Kakšna luknja pa je to?" je bolščal župnik v svojega an-gela varuha.

"To je neo izmed peklenskih

žrel," se je nasmehnil angel va-ruh.

"Dobro, dobro," se je hitro o-veselil Holoubek, toda takoj se ge je polotil strah. Sveti Peter trdi, da se bo zopet vrnil v Trešnice, v župnijo, na svet, v življenje, in križani Jezus, kaj naj začne tam brez teh papir-jev? Brez juriscikcije, brez kr-stnega lista, kaj je duhovnik brez vsega tega?

"Neumnost!" se je oglasil pre-celj zlovoljno sveti Peter, "du-hovnika te stori posvečenje, do-brega duhovnika pa posvečuje ljubezen do Kristusa, a ne te papirnat cunje, niti obleka, ki jo imaš na sebi. Povej mi, če-mu nosiš tole," in svetnik se je dotaknil z roko Holoubkovega ekspozitorija in sinodalk, priš-tih na talar.

"To so, prosim, rokavi in o-vratnik."

"Čemu pa to služi?"

"Čemu?" ponavlja župnik v novi zadregi, "počemu bi to slu-žilo. Prav za prav ničemur. To je samo zaradi lepšega, to je neke vrste parada."

"Lepo, lepo!" se zamračuje svetnik in Holoubka se polote-va strah, kakor bi ležal na na-tezalnici. Čuti, da se mora bra-niti in se brani.

"Dvojne rokave dobimo obe-nem z župnijo. Ovratnik pa mi je čuk preskrbel, veš, prijatelj Souček se je mudil pri meni v župnišču na počitnicah in, ko je postal kanonik, mi je to pri-gospodu škofu izprosil. Zaradi tega se name ne srđi, rokave in ovratnik dobi pri nas sleherni, marsikateri postane celo notar ali vikar ali kanonik in nosi zlat prstan in zlato verižico o-koli vratu."

"Hm. Lepo! Zelo lepo!" se po-hušuje sveti Peter.

"Jaz sem samo podeželski župnik," se je razvnel Holou-bek čim dalje tem bolj, "če-pim v svoji župniji za vetrom, pasem svojo čredo, kakor mo-rem, grebem v tem vinogradu v potu obraza ne za svetno sla-vo in hvalo, ampak zato, ker jo ljubim. Le poglej v šematizem, koliko mojih sošolcev—"

"Čakaj, povej mi no, kaj je šematizem?"

"Za božjo voljo, ti niti ne veš, kaj je šematizem? Katalog?"

"Ne vem."

"To je nekak seznan vseh kaplanov, katehetov, župnikov, vikarjev, dekanov, kanonikov, redovnikov in redovnic. Posta-vimo, nekaj takega, kakor ima-te tu — če smem temu primer-jati — litanije vseh svetnikov."

"Dobro, pripoveduj dalje." "Kje sem že nehal? Že vem! V šematizmu bi torej videl, da je na primer moj sošolec — re-kli smo mu vojak — Sochor, Francišek Sochor mu je ime— končno postal na ordinariatu generalni vikar, niti poznal ga nisem, ko sem moral z njim go-voriti, ta je bil drugače naprav-ljen in imenitno oblečen, poče-san in odišavljen. Kar do zme-lje sem se mu priklonil, spošt-ljivo mu poljubil roko in mu re-kele 'reverendissime'."

"In ti je to dopustil?" je sko-čil sveti Peter vročerkvno Ho-loubku v besedo.

"Kaj še! Takoj se je zadril na-me: Osel, od kod pa ste? Ali ne veste, da se meni reče 'illustri-sime'?"

"I, buzaron! Osel ti je re-kele?" se je veselo nasmehnil svetnik, "to se ti je zelo dobri-ka, osle imamo tudi v nebesih, tistega, ki je na njem Učenik pobegnil v Egipt, in tistega, ki je na njem jezdil v Jeruzalem, in tebe, Toda takovih — kako

se jim že pravi?"

"Illustrissimus, prosim, am-plissimus, reverendissimus . . . " je bruhal iz sebe Holoubek zelo potolažen, da tudi sveti Pe-ter rabi kletvico "buzarona".

"Kje neki ljudje jemljejo take besede in zakaj?" se je čutil sveti Peter. "Ko bi se moral vr-niti na svet, saj ne bi znal z njimi govoriti."

"Seveda bi vedel. Najprej bi si seveda moral kupiti kakšen priročnik, morda Eichnerjev-jus, ali starega Borovega v an-tikvariatu, danes se dobi za ne-kaj grošev, in predvsem bi se moral temeljito naguliti najvše-nejši odstavek v pravu: naslovi duhovnih in svetnih oseb."

"Kako pa so župljani tebi re-kli?"

"Čisto preprosto! Povsem pre-prosto! Prečastiti gospod."

"Čisto preprosto! je lomil svetnik roke, "in ti si to pu-stil?"

"I, zakaj pa ne?" se je zavzet čutil Holoubek.

"Nesrečnež! Kaj ne čutiš ro-ganja? Kaj ne veš, da se vendar reče samo božjemu Telesu pre-častiti zakrament. In kaj si ti proti temu?"

"Črv! Prah! Grešnik!" potrto jeclja skrušeni Holoubek, pa spet se ohrabri, pogum mu zra-ste in poln odkritosrčnega kesa-nja vpraša. "Toda povej mi, sveti Peter, kako me naj torej ljudje nagovarjajo?" in kar na-jok mu je že šlo zaradi žalosti.

"In še vprašaj?" se je razvne-mal svetnik. "Kaj ne bereš v svetem pismu, kako smo se mi nazivali? Pavel imenuje sebe v svojih listih dediča, služabnika in jetnika Jezusa Kristusa, osta-le pa kliče bodisi za brata, se-stro, pomočnika ali tovariša, si-na ali sobojevnika. Tebe naj zovejo bodisi starešina ali kar očeta."

"Da, to bi bilo lepo!" takoj soglašala Holoubek.

"Toda ti si ošaben in zato tudi

nepokoren," se resno razvne-ma dalje sv. Peter in Holoubek vi-di, da drži v rokah neko knjigo in obrača v njej liste, "že v se-menišču si lagal in goljufal." "Tega menda ne, prosim," se je negotovno postavil Holoubek v bran. "Ne segaj mi v besedo, sicer ne bova prišla do konca, čas hi-ti, kmalu se moraš vrniti na svet, da preprečiš veliko zlo. Ta knjiga življenja ne laže, pre-magaj svojo ošabnost in pokor-no poslušaj," je strogo naročil svetnik, "da boš torej verjel, spomni se le, kdo ni oddal tiste dvajsetice pri darovanju na cvetno nedeljo v stolnici?"

"Čuk me je zapeljal."

"Molči grešnik, ne večaj svo-je krivde. Kdo pa je pel v se-menišču pri vesperah v himni namesto 'iste confessor' — 'ti-sti profesor'."

"Vsega tega je čuk kriv."

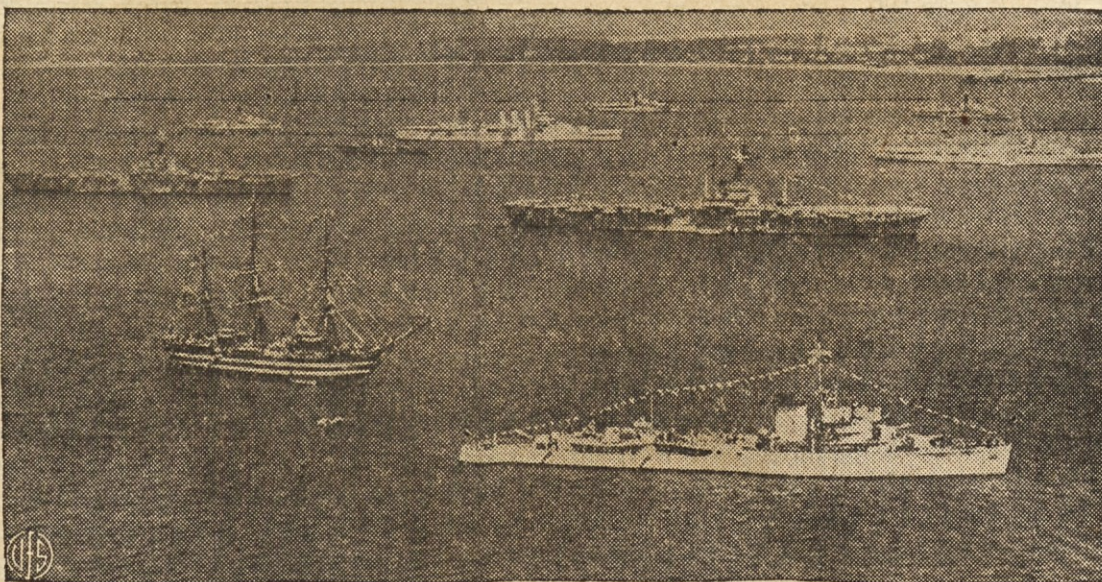
"Čuk. Vse samo čuk! Kdo pa je pripovedoval to lahkomi-selnost markovskemu župniku, tako da se odsihdob pri brevir-jju vedno zasmije, kadar pride na vrsto ta himna? Kdo ga je pohujšal, kaj?"

Holoubek se je premagan zgrudil na kolena, udaril se na prsi in skesano zaklical: "Moja prevelika krivda."

"Ne bereš postne postave, po-

PRIJATELJ ŽIVALI — Harold Bonnett iz Evarta, Mich., član "Ohranitvenega urada" si ogleduje malega bol-nika. Otroci so našli tri tedne starega srnačka v gozdu z zlomljeno prednjo nogo in ga prinesli Bonnettu. Ta je zlom-ljeno nogo dal "o dilce," da se pozdravi. Zgleda, da bo sr-naček spet kmalu tekal po gozdu.

POMORSKA PARADA — V okviru slavnosti kronanja angleške kraljice Elizabete II. se je vršila tudi pomorska parada, ki so se je udeležile skoro vse mornarice sveta. Sov-jeti so poslali težko križarko "Sverdlow."

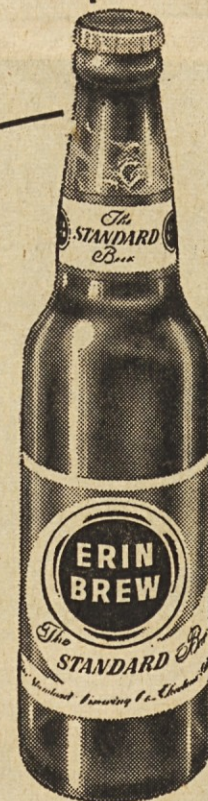
Poskusite! Boste se strinjali—

"Najboljše pivo v deželi se vari v najboljšem lokalu v deželi"

NOVO VSE NOVO
ERIN BREW

FORMULA
ten-o-two

Ali ste poskusili današnje Erin Brew? Glad-kejšje . . . lahkejšje . . . jako okusno. Vživajte kozarec penastega, zlatega, danes zvečer. Se boste strinjali, da je najfinejšje varjeno!

Poslušajte vašo priljubljeno narodno glasbo od 7:30 do 7:45 zvečer dnevno na postaji WDOX 1260, katero vam prinaša Standard Brewing Co.

pravljáš pastirske liste, izpu-ščaš v njih cele odstavke," je kakor udarci z bičem padalo na ubogega, skrušenega grešnika, "nehvaležen si, neusmiljeno za-nemarjaš očeta in mater, niko-mur ne pišeš, niti markovske-mu župniku ne odgovoriš."

"Dovolj," je kakor udar na zlat zvon zadonel mogočen, a vendar neizrečno sladek glas.

"Svet! Svet! Gospod Bog, Saba-ot," so nekje v dalji zadržano peli nevidni zbori; v Holoubku se je vse zavrtelo naokoli v ne-sluteni blaženosti, mogočna, sil-na božajoča svetloba se je me-hko razlila po njem, padel je na obraz in je s sklenjenimi roka-mi kakor z vencem ovil glavo. "Zdaj moraš moliti, tako gore-če moliti, kakor doslej še ni-kdar nisi molil," si je ukazal in, tresoč se od sreče in strahu ka-kor list, je začel šepetati: "Oče-naš, Zdrava Marija, Verujem," in vse molitvice, katerih ga je mamica naučila, ko ji je sedel še v naročju.

(Dalje prihodnjič.)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Zdaj boste več dobili!

DOLOČENA CENA NA HRANILNIH VLOGAH JE

2 1/2%

obresti na leto, plačljivo vsakega pol-leta—
30. junija in 31. decembra

Denar, ki bo vložen na hranilno vlogo na ali pred 13. julijem, bo dobil obresti od 1. julija naprej

HRANILNE VLOGE SO ZAVAROVANE DO \$10,000.00

ST. CLAIR Savings-Loan Co.
813 E. 185th ST. IV 1-7800
6235 ST. CLAIR HE 1-5670

Ameriško-slovenski radio Chicago

oddaja vsako soboto ob
3:30 - 4:00—Slovenske narodne in umetne pesmi
4:00 - 4:30—Ameriško-slovenske polke in valčke
s postaj

**WHFG -- 1450 KC in
WEHS -- FM - 97.9 MC**

POSLUŠAJ program veselih polk in valčkov, kakor tudi naj-lepših narodnih in umetnih pesmi Slovenije—

PRIDRUŽI se odlični domači družbi Klubu Prijateljev Slo-venске Pesmi—

OGLAŠUJ preko slovenskega programa—

RAZVESELI svoje drage ob raznih družinskih prilikah in ob-letnicah s sporočili in voščili preko radia—

SPOROČI svoje želje in naročila na naslov:

DR. LUDVIK LESKOVAR

820 North Wabash Avenue

Chicago 11, Illinois

Tel.: Michigan 2-2448

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskar-na vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
5117 St. Clair Avenue HEnderson 1-0625

Flowers
are symbolic
of happy events

CENTA
slovenska cvetličarna
CVETLICE ZA VSE PRILIKE
STANLEY in JULIE CENTA,
lastnika
1551 Hayden Ave.
Phone: GL 1-6876
Res.: GL 1-1539

MAX'S AUTO BODY SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.
Tel.: UTah 1-3040
Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobi-la. Delo točno in dobro.

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje.
Welding.
JOHN J. POZNIG in SIN
GLEnvile 1-3830
982 East 152nd Street